Christiane Gammeltoft-Hansens prædiken 7. søndag efter trinitatis

Taler
Christiane Gammeltoft-Hansen
Sognepræst

Dato
3. august 2014

Sted
Lindevang Kirke

Omstændigheder
Denne prædiken er holdt ifm. et homiletisk og liturgisk forsøg i Lindevang Kirke i 2014/2015, hvor kirkens tre præster kontinuerligt prædikede over hele Markusevangeliet fra trinitatis søndag til 2. påskedag. Derved afveg præsterne fra at prædike over teksterne fra de autoriserede to tekstrækker til fordel for Markusevangeliet.

Prædikentekster
Salmernes Bog kapitel 19, vers 2-7
Paulus' Brev til Romerne kapitel 13, vers 8-10
Markusevangeliet kapitel 3, vers 1-12

En mand bliver stillet i midten. Det er som i en af disse klassiske alle-mod-én scener, hvor mængden slår ring om offeret.

Langsomt rykker de ind på ham, som jægere, der sniger sig ind på byttet. Nu har de ham. Nu skal det afsløres, hvem han er. Nu skal han stå til regnskab for hvad han har gjort. Og anklagerne er allerede formuleret:

Manden står i midten, fordi han skaber uro. Han er der, fordi han truer den stabilitet, de har forsøgt at bygge op, og som de også mener, at de har på mange måder har fået. De har en ordning, hvor tingene passer sammen, som tandhjul mod tandhjul, der drejer uden mislyde.

Manden i midten derimod: han er en mislyd. Det, han siger, gør ondt i deres ører. Det, han gør, gør ondt i deres øjne. Han er som en virus på deres religiøse balancenerve, der giver dem åndelig kvalme. Så de tager afstand ved aggressivt at rykke ind på ham.

”Hvad siger du til anklagerne”, spørger de ham. De får intet svar. Han, der har talt og talt, bliver så mærkeligt tavs dér i midten. Det dulmer ikke deres vrede.

Ethvert fællesskab er vel potentielt i fare for at falde fra hinanden. Men det har de råd og redskaber for. De har loven. De tager sig af det, de er sat til at værne –

jorden, det skabte. De er lovens håndhævere og moralens vogtere.

Selvfølgelig er der udfald og frafald. Men loven er deres bolværk. Den forhindrer det frie fald i afgrunden. Med den i hånden ved de, hvad der skal gøres, og hvad der kræves. Det står mejslet i sten. Derfor vreden, for de oplever det som om, at ham, de har stillet i midten, forsøger at slå hul på deres bolværk.

Der sker en dobbelt afsløring, når man stiller en mand i midten. Mængden afslører offeret – det er i hvert fald dens hensigt – men offeret afslører også mængden. Nok er en mængde en anonym størrelse, hvor det er vanskeligt at tilskrive nogen enkelt et personligt ansvar. Men mere anonym er den dog ikke, end at offeret altså også afdækker træk ved den. Som her, hvor offeret afslører, at deres religiøse og menneskelige fællesskab åbenbart er mere skrøbeligt, end de selv mener og vil være ved. Hvorfor ellers denne aggressive reaktion på en mand, der ikke tager sig truende ud.

Kender man lidt til forhistorien, er det heller ikke det eneste, der bliver afsløret. Og forhistorien, den får vi i dag. Det begynder nemlig her, hvor manden i midten selv stiller en mand i midten.

Scenen er godt nok langt fra den samme. Der er ikke tale om en alle-imod-én scene. Der er tale om en alle-med-en eller en alle-for-en situation. Det er i hvert fald intensionen, om end det bliver besværliggjort af, at de ikke alle vil være med den ene.

Det, der sker, er i udgangspunktet enkelt og ligetil. En mand er syg og Jesus kalder ham ind i midten. Det er der intet usædvanligt ved, for bør et samfund ikke tage sig af sine syge? Bør et fællesskab ikke kalde de udsatte ind i dets midte – midten forstået ikke som forhånelsens sted, men som omsorgens sted? Jo, det gør det. Det behøver de derfor heller ikke at diskutere. Det er de enige om. Men samtidig er der også stabiliteten og loven at tage hensyn til. Og loven foreskriver, at det ikke er til hver en tid, at de syge kan hjælpes. Der er tider, der er forbeholdt andre ting. Forbeholdt Gud f.eks.

Så da Jesus stiller den syge i midten, er konflikten med det samme etableret. For det er netop en af den slags tider, der er forbeholdt Gud. Og da Jesus trods alle forbud alligevel hjælper og helbreder manden, da er det, at de beslutter, at Jesus selv en dag skal stilles i midten – midten forstået som dommens sted. Og herfra

bliver det bestemmende for fortællingen om Jesus – sådan som den er fortalt af Markus – at der er denne modstand, og at det bevæger sig hen imod Jesu død. Det bliver bestemmende ikke som en Gud villet plan, men som menneskers reaktion på kærlighedens gerninger og Jesu budskab.

I beretningen om den syge mand i midten er der ikke tale om en dobbelt afsløring. Der er tale om en tredobbeltafsløring. Udover manden i midten og mængden, får vi også afsløret noget om, hvem Gud er.

Fortællingen afslører f.eks., at Jesus er kirkepolitisk naiv. Det er ikke strategisk fornuftigt, at gå op imod gældende regler uden at have sikret sig at baglandet er med. Jesus handler instinktivt. Og det får konsekvenser.

Dernæst bliver det også afsløret, at Jesus forholder sig frit til den lov, de er bundet af. Eller måske snarere at han læser den med et bestemt fortegn. De sætter loven først, men ved at gøre det bliver loven på sin vis destruktiv. Den bliver til en legitimering af en forsømt medmenneskelighed og en legitimering af aggressiv adfærd. Og da er det, at der til sidst sker det groteske, at de bruger loven som redskab for at dræbe Gud. At de ved at påberåbe sig at overholde Guds lov, fælder dom over Gud.

Jesus sætter ikke loven først. Han sætter mennesket først. Mennesket er lovens fortegn. Loven er ikke et rigidt system, den er levende, bevægelig så sandt som den er til for det levende og bevægelige.

De søger en orden. Jesus giver dem ét overordnet princip: næstekærligheden.

Reaktionen er afvisning.

Hvad er det ved kærligheden, der gør, at vi ikke vil vide af den? Truer det stabiliteten, at lade menneske komme før system? Er det en forringelse af den enkeltes position, at alle er stillet lige? Betyder det en svækkelse af loven, når den ikke består af lukkede regler, men er som en levende organisme, skabt for et levende fællesskab? Eller synes vi bare, at det er en ualvorlig relativering af vores regler, at sætte medmennesket ind som fortegn? Der gives formentlig mange forskellige svar, når et medmenneske bliver tilsidesat med henvisning til, at reglerne må følges.

En midte er ikke bare en midte. Der er forhånelsens midte, der er rettergangens midte, der er dommens midte. Men så der er også omsorgens midte og fællesskabets midte.

De så en trussel i kærlighedsbudskabet og reagerede ved at stille Jesus i rettergangens midte. Langsomt sneg de sig ind på byttet, indtil han var fanget i deres cirkel. Nu skulle den skyldige afsløres. Nu skulle han stå til regnskab. Men Jesus nægtede sig skyldig. Han afslørede i stedet destruktionen og sagde så derefter: "Tilgiv dem, for de ved ikke hvad de gør".

Det endte med, at de fældede en dødsdom over ham. Og her burde det vel så være sluttet – men det gjorde det ikke. Efter døden opsøgte kærligheden dem igen. Og tålmodigt fortsatte den med at pege på sandheden og udlægge meningen for dem, som for alle generationer der er fulgt efter.

Engang imellem ser vi det derfor også tydeligt: at det rette sted for et menneske at være er i omsorgens midte.

Så vi bærer vores nyfødte ind i kirken, og slår taknemmeligt og ansvarsfuldt ring om det ved døbefonten, mens Gud føjer sine ord til om, at ja det hører netop til der i Guds og vores favnende midte.

Og vi sætter os i ring ved alterbordet, hvor Gud fra midten tilgiver os og lyser sin fred.

Og midt i vores bestræbelser på at sikre og ordne vores fællesskaber og samfund kan ordene pludselig ramme os som netop en sandhed: at ja, kærligheden er lovens fylde.

Amen.

Kilde
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
7. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Prædikener over hele Markusevangeliet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/christiane-gammeltoft-hansens-praediken-7-sondag-efter-trinitatis